

Dětská práce v nákupním košíku: příklad kakaa

Každé šesté dítě na světě je zapojeno do práce, která narušuje jeho tělesný, intelektuální nebo citový vývoj. Dětskou práci dost možná vkládáte do svého nákupního košíku i Vy, když kupujete kakao nebo čokoládu...

V České republice se každý rok sní několik kilogramů čokolády na osobu. Čokoláda všech možných druhů a příchutí je pro české spotřebitele běžný, všude dostupný výrobek – všichni víme, jak chutná.

Paradoxem je, že lidé v Ghaně a Pobřeží Slonoviny, kde se vypěstuje velká část kakaa – nejdůležitější suroviny pro výrobu čokolády - na světě, mnohdy čokoládu a zpracované kakao nikdy neochutnali. Za kakao, na kterém závisí jejich obživa, totiž dostávají jen zlomek z konečné ceny čokolády a jiných výrobků z kakaa. Čokoláda je pro ně nedosažitelný luxus, který jde při zajišťování základních životních potřeb jako je voda nebo dostatek potravy stranou.

Při pěstování a prvotním zpracování kakaa využívají západoafričtí pěstitelé ve snaze snížit náklady více než 200 000 dětí, které pracují s mačetami, chemickými postřiky a vykonávají další nebezpečné činnosti.

Dětská práce je na kakaových plantážích a políčkách v západní Africe běžná.

Na rozdíl od českých dětí, které mimo chození do školy a hraní si s kamarády pomáhají doma rodičům s mytím nádobí nebo úklidem, jsou tisíce pracujících dětí z venkovských oblastí Ghany a Pobřeží Slonoviny v úplně jiné situaci. Pracují nejčastěji proto, že na tom závisí jejich vlastní přežití nebo přežití jejich rodin. Některé pracují jako otroci – jejich chudým zadluženým rodičům chyběly peníze ke splacení dluhu nebo v těžké finanční situaci své dítě za pár dolarů prodali ve víře, že bude sloužit v bohaté domácnosti nebo se vyučí řemeslu, jak jim obchodníci s dětmi slíbili.

V Ghaně a Pobřeží Slonoviny, odkud k nám kakao putuje, děti pracují v hazardních, zdraví ohrožujících podmínkách i více než 10 hodin denně. Nemohou chodit do školy a připravovat se tak na budoucí povolání, za svou práci dostávají jen málo výživnou kaši, případně mzdu, která je hluboce pod místním průměrem. Pesticidy jako například toxický *lindan* a jiné chemické látky, kterými děti postřikují v průměru třikrát ročně kakaovníkové stromy, mají na lidské zdraví dlouhodobé, často celoživotní dopady. Při práci s mačetami, kterými děti již od útlého věku odsekávají velké zralé plody obsahující kakové boby, dochází k mnoha úrazům. Práce jim bere

šanci na opravdové dětství, vzdělání a lepší budoucnost. Koloběh chudoby a nevzdělanosti se tak opakuje po generace.

Důsledky dětské práce:

- vážné, často trvalé poškození zdraví dítěte
- psychická traumata dětí pracujících od útlého věku
- pokračující chudoba jednotlivců, rodin i celých komunit a etnik
- popření základních lidských práv milionů lidí, popření práva na vzdělání, zdraví, volný čas, lidský rozvoj
- výroba a prodej nepřiměřeně levného zboží

Proč se při produkci kakaa využívá práce dětí?

Západoafrické kakao se pěstuje na velkoplošných plantážích i na malých rodinných pozemcích. Vlastníci plantáží zaměstnávají děti především z důvodu snížení výrobních nákladů – dětská práce je ve srovnání s prací dospělých námezdnic pracovníků mnohem levnější. V době vysokých výkupních cen kakaa majitelům plantáží zůstává v kapse vyšší zisk, v době nízkých cen kakaa jim levná dětská práce umožňuje zůstat ekonomicky rentabilní. Obchodníci, kteří kakao vykupují, se navíc neptají, zda na plantážích pracují děti.

U drobných pěstitelů, kteří kakao pěstují na pozemcích o výměře okolo 5 hektarů, je to obdobné: na pěstování kakaa a jeho kolísající ceně na světových burzách závisí jejich holé živobytí. V době nižších cen kakaa si nemohou dovolit zaměstnávat na pěstování kakaa dospělé námezdnic pracovníky, a tak pomáhá celá rodina včetně nejmenších dětí nebo děti přistěhovalců..

Poptávce po dětské práci nahrává i nabídka: mnoho západoafrických rodin nemůže své děti posílat do školy. Škol a učitelů bývá ve venkovských oblastech málo a aby děti mohly chodit do školy, musí rodiče zaplatit školné a další výdaje, jako je uniforma, školní potřeby, příspěvek na stravné ve škole apod. To je pro mnoho rodin zcela finančně nedostupné. Jakmile děti trochu odrostou, je jejich pomoc potřeba v domácnosti, na poli nebo musí přispívat do rodinného rozpočtu penězi.

Dětská práce v nákupním košíku: příklad kakaa

FAKTA o dětské práci dle Mezinárodní organizace práce (ILO):

246 milionů dětí je zapojeno do dětské práce, která narušuje jejich vývoj a snižuje šance na získání vzdělání. 73 milionům pracujících dětí je méně než 10 let. (ILO)

70 procent z dětí zapojených do dětské práce pracuje v hazardních podmínkách – kutají v dolech, manipulují se zemědělskými chemikáliemi a pesticidy nebo obsluhují nebezpečné stroje. (UNICEF)

Nejvíce dětí – přibližně 70 procent – pracuje v zemědělství. (ILO)

Většina dětí není oficiálně zaměstnána – nevztahuje se tedy na ně žádné zdravotní, sociální nebo úrazové pojištění. (ILO)

V subsaharské Africe dle odhadů pracuje 48 milionů dětí. Téměř jedno dítě ze tří mladších 15 let je ekonomicky aktivní. (ILO)

Nejvíce dětí ve věku od 5 do 14 let pracuje v Asii a Tichomoří – celkem 127,3 milionů. (ILO)

Zdroj: www.ilo.org

Nevzdělanost na obou stranách

Nevzdělanost hraje v případě dětské práce velkou roli – je její příčinou, ale také důsledkem. Rodiče, kteří nikdy nechodili do školy, mnohdy nechápou, proč je pro jejich dítě vzdělání důležité. V podmínkách extrémní chudoby jsou zaměřeni na přítomnost; jsou v situaci, kdy je potřeba zajistit holé přežití rodiny. Vyhledání na lepší budoucí život jejich dítěte není dostatečně silným argumentem. Nevzdělanost, či lépe řečeno neznalost je však

důležitým faktorem i na opačném konci řetězce – spotřebitelé mnohdy neví, že zboží, které nakupují, bylo vyrobeno dětmi.

Na obranu spotřebitelů je ovšem třeba říci, že tyto informace jsou velmi těžko dostupné: většina firem je buď nemá, nebo není ochotna je spotřebitelům poskytnout. Nezájem obchodníků a spotřebitelů o původ zboží, které vkládáme do nákupního košíku, přispívá k tomu, že dětská práce zůstává palčivým problémem a ničí životy milionů lidí po celém světě.

Nejsme bezmocní!

Jako spotřebitelé kakaa, banánů, textilu, hraček, obuvi a mnoha dalších výrobků, které vznikly nebo mohly vzniknout za přispění dětské práce, nejsme vůči problému dětské práce bezmocní. Existuje jasné spojení mezi námi, kteří výrobky spotřebováváme, těmi, kteří s nimi obchodují, a těmi, kteří je vyrobili. Kvůli tomuto spojení nelze dětskou práci jednoduše ignorovat. Je jen na nás, abychom ho využili ve prospěch dětí nucených pracovat v nelidských podmínkách.

Jednou z možností jak získat jistotu, že zboží, které kupujeme, nebylo vyrobeno dětmi donucenými pracovat, je nakupovat výrobky označené ochrannou známkou **FAIRTRADE**.

Výrobky označené touto známkou nejen že nebyly vyrobeny dětmi, ale známka navíc zaručuje, že jejich rodiče dostali za svou práci dostatečně zaplacené, aby mohli své děti uživit, posílat je do školy, zaplatit jim zdravotní péči a zajistit pro ně další, pro nás samozřejmě výdobytky.

Více informací v češtině zikáte na:

www.svetnakupnimkosiku.cz

www.fairtrade.cz

www.stopdetskepraci.cz

